C U L T U R A

MAANDBLAD VAN HET CULTUREEL CENTRUM ARUBA

JAARGANG 2 SEPTEMBER 1955 No. 6

DE BLAUWBILGOREL

Ik ben de blauwbilgorgel,
Mijn vader was een porgel,
Mijn moeder was een porulan,
Daar komen vreemde kind'ren van
Raban! Raban! Raban!

Ik ben de blauwbilgorgel,
Ik lust alleen maar korgel,
Behalve als de nachtuil krijst
Dan eet ik riep en rimmelrijst.
Rabijst! Rabijst! Rabijst!

Ik ben de blauwbilgorgel,
Als ik niet wok of worgel,
Dan lig ik languit in de zon
En knoester met mijn knezidon.
Rabon! Rabon! Rabon!

Ik ben de blauwbilgorgel,
Eens sterf ik aan de schorgel,
En schrompel als een kriks ineen
En wordt een blauwe kiezelsteen.
Ga heen! Ga heen! Ga heen!

G. Buddingh'

De boog kan niet altijd gespannen zijn, niet bij de dichters en ook niet bij de lezers van Cultura. Zeker niet in deze warme maanden Vandaar dit keer een pracht van een nonsensrijm als "gedicht van de maand". Het heeft heus geen diepzinnige bijbetekenis en dat bespaart U en mij nu eens een boel werk. 's Avonds, als het wat frisser is en U bent klaar met wokken en worgelen, kunt U er missehien eens om grinniken. Dat moeten we toch allemaal een keer gedaan hebben vóór we als een kriks ineenschrompelen. Wilt U dat vaker doen — het eerste — dan kost dat ook al niet veel: bij Het Spectrum verscheen in de serie Prisma-Boeken een heel bundeltje "Ongerijmde Rijmen", samengesteld door Michel van der Plas; voor f. 0.75 bent U er eigenaar van.

Misschien kunnen we daaruit nog wel leren zelf zoiets te schrijven — waarschijnlijk met behulp van een stevig glas, want dit gedicht is uit Buddingh's bundel "Gorgelrijmen". Dan kunnen we allemaal nog eens lachen. En als niemand erom lacht, dan bloeit hier de moderne, experimentele poëzie. Ook lang niet gek!

t.v.

INHOUD:

Redactie: J. J. STAM
Druk: GENERAL PRINTING

VAN DE REDACTIE

Het zal U, lezer(es) niet moeilijk vallen enige ogenblikken met veel genoegen in onze nieuwe Cultura afleiding te vinden. Naast onze vaste rubrieken is er weer een keur van artikelen op allerlei gebied. De filmliefhebbers zullen in September hun hart kunnen ophalen aan enkele uitstekende films. Ook de radio biedt deze maand weer goede programma's.

Het a.s. concert van de grote violist Henryk Czeryng zouden wij in het bijzonder onder Uw aandacht willen brengen. Wij zijn de laatste jaren niet verwend met violisten van formaat.

Zoals overal op Aruba zal ook Cultura in de maand October in het teken staan van het Koninklijk bezoek. In verband daarmede zal een gedeelte van de inhoud gewijd zijn aan de betrekkingen tussen Nederland en de West. Voor de radio zullen wij speciaal Uw aandacht vragen voor Nederlandse muziek en musici. Verder zullen een groot aantal foto's ons Octobernummer verrijken.

Nog willen wij Mevrouw Rhoda Frigerio en de Heer A. Louis Born uit naam van de hele Cultura-familie de beste wensen meegeven voor de toekomst. Mevrouw Frigerio zal eenmaal terugkeren om zich met haar verworven muzikale kennis in dienst stellen van de Arubaanse gemeenschap. De Heer Born gaat naar de Verenigde Staten, waar hem een nieuw arbeidsveld wacht. Vanaf deze plaats onze dank voor alles, wat hij in dienst van de Arubaanse Muziekschool voor ons eiland heeft gedaan.

Als U het Cultura-nieuws leest, zult ook U tot de ontdekking komen, dat het op Aruba gonst en leeft van culturele manifestaties. Met U hopen ook wij, dat deze levendigheid van lange duur zal zijn. Wij kunnen er slechts wel bij varen.

S.

ZESTIG JAAR GELEDEN KREEG LUMIERE PATENT OP ZIJN CINEMATOGRAPHE

ZIJN OPVATTINGEN OVER FILM BEZORGDEN HEM ZIJN FAAM.

Al schrijft men de uitvinding van de cinématographie toe aan "de Lumières", feitelijk staat zij alleen op naam van Jean-Louis Lumière. Zijn vader Antoine, een fotograaf te Lyon, en zijn twee jaar oudere broer Auguste (Louis werd 5 October 1864 geboren) hebben wel steeds nauw met hem samengewerkt. Maar de vondst van het apparaat, dat zowel voor opname als projectie kon diènen en bovendien copieën van de negatieve film zou kunnen maken, is Louis' werk geweest. Zij het dan dat de practische uitvoering ervan bij zijn latere medewerker Carpentier berustte.

Doch de Lumières waren niet de enigen. die zo rond 1894/1895 zochten naar de oplossing voor een bruikbare filmapparatuur. Meer dan honderd anderen probeerden in die jaren de constructie van een toestel te vinden, dat het bewegende beeld kon projecteren. Toen de Lumières op 15 Februari 1895 patent op het door hen gevonden apparaat aanvroegen, waren zij er zo van overtuigd de enigen te zijn, die deze uitvinding hadden gedaan, dat zij wachten tot 28 December met de eerste openbare vertoning ervan. Maar in die tussentijd waren b.v. in Amerika en Engeland anderen hen al voor geweest. Geschaad heeft dit echter de Lumières niet. Want omdat zij niet in de eerste plaats streefden naar erkenning als uitvinder, doch veel meer naar de technische volmaaktheid van hun product, wonnen zij met één slag de wereldmarkt, toen zij tenslotte hun cinématographe aan het publiek voorstelden. En dat niet slechts omdat hun product werkelijk technisch het meest geperfectionneerde en tegelijk het meest eenvoudige was, maar ook, omdat zij met onfeilbaar instinct voor wat het publiek verlangde juist die filmpjes brachten, die insloegen. In de tien maanden, die er verlopen waren tussen de patentaanvrage en de eerste openbare vertoning hadden zij bovendien op zeer bescheiden, doch doeltreffende wijze reclame gemaakt voor hun vinding, personeel aangenomen en opgeleid, toestellen laten bijmaken en een kleine voorraad films vervaardigd. De reclame bestond hoofdzakelijk in het geven van besloten voorstellingen te Parijs, Lyon, Brussel en aan de Sorbonne. En op een van deze bijeenkomsten kreeg Louis Lumière het idee, dat hem tenslotte tot een beroemd man zou maken, en zou laten triomferen over al die andere uitvinders, die nagenoeg even ver waren als hij. Tijdens de congressen te Lyon en Parijs maakte hij opnamen van de congressisten, en liet hen zichzelf terugzien op het filmscherm. De opwinding en genoegdoening van deze mensen over dit "wonder van natuurlijkheid" bevestigden zijn opvatting, dat de film het middel was om het leven weer te geven. De tien filmpjes, elk zeventien meter lang, die op 28 December 1895 openbaar vertoond werden in de Salon Indien van het Grand Café aan de Boulevard des Capucines — het meest chique en drukst bezochte deel van Parijs — hebben dan ook alle, op één na, dit ongegeneerd betrappen van de mens in zijn doen en laten tot onderwerp. Zó echt was in "Le Repas de Bébé" (De Maaltijd) het waaiende slabbetje van het kind, het bewegen van de boombladeren op de achtergrond, de opengesperde mond van het meisje, dat het publiek achter het projectiescherm wilde kijken om er zich van te overtuigen, dat er niet met figuranten of andere hokus-pokus geknoeid werd. Het filmpje, dat de uitzondering vormde en later de grootste trekpleister zou blijken te zijn, was "L'Arroseur Arrosé" (De Besproeier besproeid). Onwaarschijnlijk is het n i e t dat Louis Lumière in zijn reeks bewegende beelden van mensen uit het dagelijks leven nu eens de tuinman van zijn vader tot onderwerp heeft willen nemen, maar dat hij diens dagelijks werk weinig dynamisch daarvoor gevonden heeft. In die dagen bestond er een kinderboek, met wat wij een beeldverhaal zouden noemen. In negen plaatjes liet de tekenaar Herman Vogel de lotgevallen zien van een straatjongen, die zijn voet zet op de slang van een besproeier. Verbaasd, dat de waterstraal plotseling ophoudt, kijkt deze in de monding van zijn slang. Op dat ogenblik haalt de jongen zijn voet weg, en slaat de besproeier bijna achterover door de kracht, waarmee de waterstraal in zijn gezicht spuit. Alsof dit nog niet genoeg is, wordt hij ook nog door de weglopende jongen bespot. Kennelijk heeft Lumière dit kinderverhaal getransformeerd tot zijn verhaal over de tuinman. De te grote snelheid van het filmpje en het onnatuurlijke spel maken "L'arroseur" niet tot het beste uit de reeks van de eerste tien films. Maar het was het eerste met een dramatische handeling, het eerste ook met een "gag", de komische noot. Met de eigenaar van het Grand Café waren de Lumières overeengekomen dat zij per dag een huur van 30 franc voor het zaaltje zouden betalen. De eerste dag haalden zij 35 franc op, en dat terwijl een plaats 1 franc kostte. Maar de volgende dag liep het publiek na en zelfs tijdens de voorstelling al weg om vrienden en kennissen van de straat op te pikken en hen het nieuwe wonder te laten zien. Die middag moest de politie er

aan te pas komen om de orde te handhaven bij de lange rijen wachtenden! Lange tijd is dat zo gebleven. Dagen waarop er 2500 franc werd verdiend, waren niet zeldzaam. Het meest onbegrijpelijk was dit wel voor de Lumières zelf. Toen zij operateurs in dienst namen werden deze eerlijk gewaarschuwd, dat hun baantje geen levenspositie was en misschien niet langer dan een half jaar zou duren. Als de nieuwsgierigheid van het publiek voor het nieuwtje geluwd zou zijn, zou ook de tijd van zijn cinèmatographe voorbij zijn, meende Louis. Doch het peil van zijn programma's, (onbewust?) aansluitend aan het burgerlijk nattionalisme van de Fransen in die dagen, zorgde voor prolongatie. Zodoende kon hij vrijwel hetzelfde programma jaren achtereen draaien. De fabelachtige sommen, die de Lumières eind 1895 geboden waren, o.a. door de directeur van de Folies Bergères, voor hun apparaat, hadden zij afgeslagen. Juist omdat zij er zelf geen toekomst in zagen en er in de kortste tijd zoveel mogelijk geld uit wilden slaan. Het geheim van hun vinding, waarvan ze zeker waren, dat geen ander die op het spoor was, ging hun boven alles. Daarom lééndeu zij ook aan huurders, die zij zelf uitzochten, hun apparaten (200 in die tijd) compleet met operateur voor onbepaalde tijd uit. De huurder moest de Lumières de helft van de recettes afdragen en de operateur betalen. Kwam de laatste onverwacht zonder werk, dan was hij contractueel verplicht te gaan werken in de fabriek te Lyon. Van de gelegenheid maakten al spoedig enige operateurs gebruik zelf filmpjes te gaan maken en deze voor hun publiek te draaien. Werden ze goed ontvangen, dan stuurden zij ze naar het hoofdkantoor te Lyon, waar zij een welkome aanvulling van de kleine voorraad vormden. En al deze filmpjes vielen in de smaak, daar zorgden de heren wel voor. Met hun toestel gingen zij ergens op straat staan om mensen en tafereeltjes uit het publiek te verfilmen. Men verdrong zich "om er ook op te komen". De komst van al deze nieuwsgierigen met hun familieleden en kennissen was voor die avond in ieder geval verzekerd! De beste reclame was ongetwijfeld de waardering van gekroonde hoofden zoals keizer Frans Jozef, van Spanje, de keizerin van Rusland, Scandinavische en Balkanvorsten. In Egypte, Palestina, Turkije, Portugal, Italië, Japan, Australië, Mexico, Indië en de V.S. en heel West-Europa maakte men al in 1896 kennis met Lumière's cinématographe. In Amerika dacht de operateur, dat het publiek gek zou worden van opwinding.

Dat de Lumières tenslotte betrekkelijk spoedig van het toneel verdwenen zijn, is te wijten aan hun teleurstelling over de weg, die de film ging. Voor hen was nog altijd de documentaire kant van de vinding het belangrijkste: het leven werkelijk te kunnen weergeven. Toen anderen het meer zochten in verfilmd theater trokken zij zich terug in hun laboratoria. Wel hadden ze nog in de zomer van 1897 een passiespel in Bohemen verfilmd. Maar dat was voor hen al een concessie. Het soort tableux vivants, dat de film werd, was niet het product, dat zij oorspronkelijk bedoeld hadden. De film van 250 meter, de langste in die dagen, was in Amerika echter bepalend als leidraad voor de zich daar ontwikkelende filmproductie. Zowel de z.g. bijbelse films als die met de "gag" heeft men afgekeken van Lumière. Van wie men overigens tot zijn dood op 6 Juni 1948, als laatste van het drietal, niets wereldschokkends meer op het gebied van de cinématografie heeft gehoord.

Miep Diekmann.

Cultura-nieuws

Op Vrijdag 12 Augustus j.l. gaf de Arubaanse zangeres Rhoda Frigerio een zangrecital onder auspiciën van de Arubaanse Kunstkring.

——:—o—:——

Op Dinsdag 6 September speelt de in Europa zeer geroemde violist Henryk Szering in Bolivariana voor de Arubaanse gemeenschap. Ook deze artist wordt door de Kunstkring gepresenteerd.

——:—o—:——

Het ligt in de bedoeling een aantal schilderstukken van de dames D. Schlachter, C. van Glabbeek en B. Been naar Curacao te zenden. Een en ander zal geschieden onder de goede zorgen van het Cultureel Centrum Aruba. Overleg met het Cultureel Centrum Curacao over deze a.s. expositie is bereids gepleegd.

——:—o—:——

Mevrouw Been exposeerde in de maand Augustus in Trocadero. De onderafdeling van het C. C. A. belast met het inrichten van dergelijke tentoonstellingen, kweet zich ook nu weer voortreffelijk van haar taak. Maar wij vernamen was de belangstelling goed.

——:—o—:——

Op 28 Augustus gaf het Arubaans Symphonie Orkest een concert in Lago Heights Club. Soliste was Mej. Leny Tijhuis, die het pianoconcert van Haydn uitstekend vertolkte. Het orkest liet horen, dat sinds 22 Juli de prestaties nog steeds crescendo gaan.

——:—o—:——

Bij voldoende deelname begint a.s. September een populaire cursus in Ned. Letterkunde.

Inlichtingen: T. J. M. Versteeg Venezuelastraat 4, Oranjestad.

Voor 2 September heeft de Kunstkring het optreden aangekondigd van de ballet-dansers Helen Taitt en George Chaffee. Voor de liefhebbers van goede balletkunst dé gelegenheid van het jaar. George Chaffee danst bij het Ballet Russe de Monte Carlo.

——:—o—:——

Op 15 September zal een zeer aantrekkelijke muzikale luisterwedstrijd worden gehouden in het kader van de C.C.A.-uitzendingen van Radio Kelkboom. Als U goed raadt, zal Uw loon zoet zijn. Men leze het programma-overzicht.

——:—o—:——

In verband met het a.s. bezoek van het Koninklijk Paar zal er in Bolivariana een tentoonstelling worden georganiseerd. Eigenlijk zijn het er twee t.w. "Zo is Nederland" en het "Koninklijk Huisarchief". Dit alles zal te zien zijn de maand September. De krant zal U er wel meer van vertellen.

——:—o—:——

Op 6 September vertrekt de Heer A. Louis Born naar de Verenigde Staten. De Heer Born was directeur van de Arubaanse Muziekschool en heeft als zodanig veel bijgedragen tot de tegenwoordige bloei van ons eilandelijk muziekinstituut.

——:—o—:——

Mozart (Zie Radio-programma)

Een jaar „Radio-uitzendingen van het C.C.A.

Nu het Cultureel Centrum Aruba op 1 September één jaar in de lucht is met haar twee uitzendingen per week, is een kleine overpeinzing hier wel op zijn plaats. Het klinkt allemaal heel eenvoudig, maar in werkelijkheid komt er nog al wat bij kijken. Tenslotte kan dit werk niet door één persoon gedaan worden. En het stemt tot vreugde, dat verschillende onzer ingezetenen dit dadelijk hebben begrepen en spontaan hebben aangeboden mee te werken aan deze programma's. Een woord van erkentelijkheid en dankbaarheid is hier dan ook zeker op zijn plaats.

Hebben deze wekelijkse C.C.A.-uitzendingen inderdaad wel zin?. De vraag stellen is haar beantwoorden.. De radio is het machtigste middel om tot het Arubaanse volk te spreken. Dit heeft het bestuur van het C.C.A. zeer juist ingezien. Wat geen der afdelingen van dit Cultureel Centrum kan bereiken, wordt door de radio-uitzendingen werkelijkheid: de cultuur brengen tot het volk. En moge het dan zo zijn, dat er nog veel te verbeteren is en nog lang niet allen op ons eiland het grote nut van deze uitzendingen inzien, een voortgaan met dit werk is alleszins verantwoord. De practijk heeft bewezen, dat talrijke luisteraars overal verspreid over Aruba, de uitzendingen op hoge prijs stellen. De commerciële instelling van deze Radio-omroep maakt het haar onmogelijk de nodige tijd te besteden aan de cultuur in brede zin. Het pleit voor de leiding van Radio Kelkboom, dat zij bereid was een deel van haar dure zendtijd af te staan aan het C.C.A. Aanvankelijk bracht dat grote bezwaren mee maar in de loop van het jaar is het peil van de uitzendingen aanmerkelijk beter geworden.

Voor een heel groot deel is dat te danken aan de Sticusa. Deze grote organisatie, die altijd weer klaar staat met haar steun in geld of in natura, heeft diverse opnamen gezonden die in de komende weken uitgezonden zullen worden. Bovendien blijkt uit een recent schrijven, dat de Sticusa van plan is met dit werk door te gaan en meerdere zendingen platen zullen volgen.

De Volksuniversiteit heeft 'n heel belangrijk steentje bijgedragen. Haar wekelijkse uitzendingen krijgen steeds meer luisteraars, wat duidelijk blijkt uit het feit, dat bij het uitvallen van een lezing onmiddellijk naar de reden hiervan wordt gevraagd.

De letterkundige rubriek zal in de toekomst de medewerking krijgen van de Heer Chris Westrate. Dat zal de taak van de Heer Versteeg wat verlichten. Voor het vele werk voor onze radio-uitzendingen gedaan zijn wij hem echter zeer dankbaar.

De leiding van deze afdeling streeft er naar, wat de muziek betreft, de luisteraars in contact te brengen met de grote werken op muzikaal terrein. Daarom wordt elke Donderdagavond gereserveerd voor serieuze muziek. Op deze avonden worden verschillende componisten in het brandpunt van de belangstelling geplaatst, terwijl waarschijnlijk in de toekomst speciale lezingen, gewijd aan een bepaalde componist, zullen volgen. De serie

"De instrumenten van het orkest" heeft met veel moeilijkheden te kampen gehad. In de komende maanden echter zal deze lezingencyclus worden voortgezet.

De Dinsdagavonden blijven bewaard voor muziek van het lichtere genre. Toch zullen in de toekomst verschillende opnamen niet meer gedraaid worden. Opnamen als: Dansmuziek Harmonica-muziek, etc. In de plaats daarvoor komen operettes, luisterwedstrijden op muzikaal gebied en opnamen van licht-klassiek gehalte. Voor deze gevaarlijke uitdrukking vraag ik U gaarne excuus!!

Daar onze uitzendingen in de toekomst ook wat tijd willen reserveren voor "Gevraagde platen", zal er iedere maand in Cultura een lijst van opnamen worden geplaatst, waaruit onze luisteraars, kunnen kiezen. Mogen wij op Uw medewerking rekenen?

Om de luisteraars tegemoet te komen in hun speurzin op allerlei gebied, zullen in dit tweede radiojaar meerdere raadselwedstrijden op muzikaal, letterkundig en zo mogelijk ander terrein volgen. Men leze daarom nauwkeurig ons radioprogramma in Cultura.

Rest mij nog, luisteraars, U te danken voor Uw belangstelling Met het zekere feit voor ogen, dat vele Arubanen onze uitzendingen met veel intéresse volgen, zullen wij trachten U steeds zo goed mogelijk van dienst te zijn. En U kent allen die reclame-slagzin: Bent U tevreden zegt het anderen, hebt U klachten zegt het ons.

J.S.

LAAT CULTURA
ook eens aan Uw kennissen zien ook voor hen hebben wij een exemplaar
Dank U.

Rhoda Frigerio zong in Bolivariana

Het moet wel een diepe teleurstelling voor Mevr. Rhoda Frigerio zijn geweest zo weinig belangstellenden te zien bij haar eerste Zangrecital. Opmerkelijk was vooral, dat zo weinig Arubanen acte de présence hadden gegeven. Dit feit vooral sprak boekdelen. Want als wij ons niet vergissen, heeft Rhoda Frigerio altijd klaar gestaan om op te treden in wat voor programma ook. Hierbij denken wij speciaal aan de Anochi Arubano, de avonden voor de verschillende verenigingen op ons eiland en haar medewerking voor de plaatselijke omroep. Bevreemdend was het daarom en in zekere zin pijnlijk voor de zangeres, dat zo weinigen van al die medewerkenden aan de verschillende avonden, de besturen van clubs en verenigingen aanwezig waren. Gelukkig voor de weinige aanwezigen deerde dat de zangeres uiterlijk niet en met veel élan werkte zij haar zeer omvangrijk programma af.

Niet alles kon de toets der critiek doorstaan. Daarvoor waren er nog weer die momenten van weifelen, onjuiste intonatie en geforceerde klankvorming. Maar daarnaast wist de zangeres ook te komen tot ogenblikken van een warme, doorleefde voordracht. Het publiek toonde zich dankbaar voor het gebodene en aan het einde van de avond waren er verschillende ruikers als even zovele tolken van waardering voor haar zangkunst. De Heer Vermeulen, die zich met veel zorg van zijn moeilijke taak van begeleider kweet, toonde zich een volgzaam pianist.

Eén opmerking moet ons nog van het hart. De avond zou naar onze mening veel aan waarde gewonnen hebben, als er door medewerking van anderen wat afwisseling in het programma was gekomen. Ook daarvoor kan men op Aruba uitstekend terecht. Nu bestond het gevaar, dat Mevr. Frigerio overigens door haar verscheidenheid van liederen practisch nivelleerde, dat het geheel wat te eenzijdig werd.

Vanaf deze plaats een ere-saluut aan de zangeres, die zich zo dapper door de moeilijkheden heensloeg.

B.K.

Uw Films.... voor September

EEN FRANSE, EN DUITSE EN EEN ITALIAANSE FILM.

Om van een eenvoudig alledaags gegeven een boeiende film te maken moet men het filmmedium goed verstaan, en een geestrijk, liefst Frans regisseur zijn. Zo'n man is Jaques Becker, en zo'n film is *Eduard et Caroline,* de hoofdshotel van de Filmliga-avond in de Veer op 20 September. Het thema van de film is een echtelijk ruzietje, over een avondtoilet dat afgekeurd wordt voor de partij, waar de veelbelovende pianist (Eduard) en zijn vrouw (Caroline) genodigd zijn, door een bewonderaar van het pianospel van Eduard.

Op dit eenvoudige thema bouwt Becker een film, die boeit van begin tot eind, en een en al Franse esprit ademt. Vooral wat dialoog, spelregie en camerawerk aangaat, is het geheel in een luchtige en goed volgehouden comedietoon gezet, niet geheel vrij van ironie als het de schildering van de Parijse Society betreft. Het spel staat op het bekende hoge peil van de betere Franse films.

Dit is het normaalfilmprogramma voor September. Leden van de Filmliga hebben als gewoonlijk vrije toegang. Niet-leden kunnen de voorstelling als betalende introducé bezoeken.

Van de programma's van de Veer, buiten Filmliga verband noemen we deze keer twee films: een Duitse film met Nederlands onderschrift: Weg Ohne Umkehr, en een Italiaanse, eveneens met Nederlands ondersehrift: Viaggio in Italia (Lente in Italie).

"Weg Ohne Umkehr" is een recente Duitse film van de regisseur Victor Vieas, en werd bekroond op de Berlinale van 1954. Het verhaal speelt zich af in Berlijn, waar een Russische kapitein het meisje terugvindt dat hij ontdekte tijdens de bezetting van Berlijn in 1945. Zij is echter secretaresse van een Russisch majoor van de geheime politie, en meer dan dat, zodat er voor haar slechts één weg open staat, een weg zonder terugkeer... het Oosten. Speciaal het spel van Rene Deltgen als Majoor Kazanow wordt algemeen geroemd.

"Viaggio en Italia", is een film van Roberto Rosselini, waarin hij zijn vrouw Ingrid Bergman weer voor de lens haalt. Zijn films zijn niet meer van het sublieme peil van zijn neo-realistische periode ("Rome, open Stad" en "Paisa"), daar hij het zwaartepunt teveel verlegd heeft naar de spelers. Boven de middelmaat zijn ze toch nog steeds, en Ingrid Bergman is een zeer populair aetriee.

h. t.

Cultura voor de Jeugd

DUIMELIJNTJE. (Sprookje van Andersen)

Er was eens een vrouw, die toch zo erg graag een klein kindje hebben wou, maar ze wist niet hoe ze er aan komen zou. Toen ging ze naar een oude heks en zei tegen haar: "Ik zou heel graag een kindje hebben, kunt U mij niet zeggen waar ik dat krijgen kan?"

"O ja, dat zullen we wel klaar spelen!" zei de heks. "Hier heb je een gerstekorrel. Maar zij is helemaal niet van het soort, dat de boeren op het land kweken, en dat de kippen te eten krijgen. Leg haar maar in een bloempot, dan zul je eens wat zien."

"Dank U wel," zei de vrouw en ze gaf de heks een gulden. Toen ging ze naar huis en ze plantte de gerstekorrel in een bloempot. En dadelijk kwam er een mooie grote bloem op, die heel veel op een tulp leek, maar de bladen sloten dicht op elkaar alsof zij nog in de knop was.

"He, wat een mooie bloem," zei de vrouw, en kuste haar op de mooie rode en gele bladen. Maar terwijl ze dat deed, sprong de bloem met een knal open. et was wezenlijk een tulp. Maar midden in de bloem, op het groene stampertje zat een heel klein meisje, o zo lief en fijn, en ze was niet langer dan een duim en daarom noemde men haar "Duimelijntje".

Een keurig gelakte notendop was haar wieg; de matrasjes waren blauwe viooltbladjes en voor deken had ze een rozenblad. Daar sliep ze 's nachts. Maar overdag speelde ze op de tafel. Op tafel had de vrouw een bord neergezet, waarin ze een hele krans van bloemen had gelegd; die hadden hun steeltjes in het water. En op het water dreef een groot tulpenblad, en daar mocht Duimelijtje op zitten en er mee heen en weer zeilen van de ene kant van het bord naar de andere: ze had twee witte paardenbloemen om mee te roeien.

Dat stond zo aardig. En zingen kon ze ook, o, zo lief en fijn, nooit had iemand het zó gehoord.

Op een nacht, toen ze in haar aardig klein bedje lag, kwam er een lelijke kikvors naar binnen, door een ruit, die gebroken was. 't Was een griezelige grote klamme kikker, en hij kroop juist op de tafel waar Duimelijntje lag te slapen onder haar rode rozenblad.

"Dat is een beste vrouw voor mijn zoon!" zei de kikker, pakte de notendop en sprong er mee weg door het raam in de tuin.

Langs de tuin liep een groot, breed water. Maar vlak aan de kant was het moerassig en modderig en daar woonde de kikvors met haar zoon. Die was ook zo afschuwelijk lelijk, precies zijn moeder. "Coax coax brékkékkékex", dat was alles wat hij zei, toen hij het allerliefste kleine meisje in de notendop zag.

"Praat niet zo hard, anders wordt ze wakker!" zei de oude kikker: "ze zou nog best van ons weg kunnen lopen, want ze is zo licht als zwanendons! We zullen haar op het water zetten op een van die grote plompebladen, dat is voor haar, die zo klein en zo licht is, precies een eiland, en dan kan ze niet weglopen, terwijl wij de pronkkamer in orde maken onder de modder waar jullie samen wonen zult".

Er groeiden in de beek een heleboel plompebladen, die er uitzien alsof ze op het water drijven. Die het verst weg was, was ook juist het allergrootste en daar zwom nu de oude kikker heen en zette er de notendop op met Duimelijntje. Het arme kleine stakkertje werd 's morgens al vroeg wakker, en toen ze zag waar ze was begon ze bitter te huilen, want aan alle kanten van het grote blad zag ze water, ze kon helemaal niet aan land komen. De oude kikvors zat diep in de modder en maakte haar kamer mooi met riet en gele plompebladen, want het moest keurig in orde zijn voor de nieuwe schoondochter. Toen zwom ze met haar lelijke zoon naar het blad waar Duimelijntje stond. Ze wilden haar mooie bedje halen, dat moest in de bruidskamer staan voordat ze zelf kwam. De oude kikker maakte een diepe buiging in het water en zei: "Hier stel ik U mijn zoon voor, die zal Uw man worden, en jullie zult samen wonen, zo heerlijk mooi onder in de modder". "Coax, Coax, brékkékkékéx," dat was alles wat de zoon zeggen kon.

Toen namen ze het kostelijke kleine bedje en zwommen er mee weg, maar Duimelijntje zat heel alleen te huilen op het groene blad, want ze wilde niet bij die lelijke kikvors wonen en haar akelige zoon tot man hebben. De visjes die onder in het water zwommen hadden de kikvors gezien, en gehoord wat ze zei, en daarom staken ze hun hoofdjes op want ze wilden toch eens weten, wat dat voor een klein meisje was. En t o e n ze haar zagen vonden ze haar zo allerliefst en het deed hun verdriet, dat ze naar die akelige kikvorsen moest. Neen, dat zou niet gebeuren! En ze schoolden allen bij elkaar in het water om de groene steel heen, die het blad vasthield, en zij knauwden de steel door, en toen dreef het blad de beek af, ver weg met Duimelijntje, heel ver weg, waar de kikvorsen niet konden komen.

Duimelijntje zeilde langs allerlei plaatsen. In de bosjes zaten de vogeltjes, die zongen als ze haar zagen: "O wat een lief klein juffertje".

Het blad dreef verder en verder

Zie blz. 11 rechts.

Gustav Mahler 1860-1911

Gustav Mahler werd geboren in Bohemen. Vrij spoedig na zijn geboorte verhuisden zijn ouders naar Moravië naar de stad Iglau. Dat was een garnizoensplaats en Gustav hoorde daar de marsen van de soldatenkapel (fanfare), die hij al spoedig op zijn harmonica kon naspelen. Later ging hij naar het gymnasium in die stad en vervolgens naar Praag. Ook ging hij naar het conservatorium te Praag en later te Wenen. Hij kreeg er les van Anton Bruckner. Op twintigjarige leeftijd begon Mahler zijn carrière. Hij werd dirigent van verschillende theaterorkesten te Hall, Olmütz en nog andere steden. Natuurlijk componeerde Mahler zelf ook veel. De muziek zat hem in het bloed. De meeste composities heeft hij echter weer vernietigd. Waarschijnlijk vond hij zijn eigen werk nog niet goed genoeg. Hij bewonderde Bruckner en heeft veel voor Bruckner's muziek gedaan. Daarnaast hield hij ook veel van de muziek van Wagner en Mozart. Op 26-jarige leeftijd werd hij dirigent te Leipzig en twee jaar later werd hij directeur van de opera te Boedapest. Erg gemakkelijk was Gustav Mahler niet voor zijn musici en zangers en ze klaagden heel erg over hem. Tenslotte nam hij daar ontslag en per telegram volgde onmiddellijk de aanstelling tot kapelmeester te Hamburg. Ook daar eiste Mahler van zijn muzikanten en van de luisteraars eerbied voor de muziek. Toen er eens mensen te laat binnen kwamen, tikte hij af en begon weer opnieuw toen de bezoekers zaten. Deze houding tegenover de muziek heeft Mahler zijn gehele leven bewaard. Altijd weer streefde hij er als dirigent naar het werk te laten klinken zoals de componist het bedoeld had. Hij zocht niet zijn eigen eer, zijn eigen roem, maar vroeg eerbied en hoogachting voor

Gustav Mahler

de componist. Juist daardoor is Mahler groot geworden. Men waardeerde hem daarom, al gebeurde het ook wel dat hij ontslag kreeg, omdat hij van zijn mensen alles vroeg, wat hij moeht en kon vragen.

In 1907 werd hij dirigent te New York. Daar kreeg hij het voor die tijd ongehoorde salaris van 30.000 dollar per jaar. Zijn gezondheid noodzaakte hem echter terug te keren naar Wenen, waar hij in 1911 overleed. Bij zijn begrafenis werd niet gesproken en er was geen muziek. Dat had hij uitdrukkelijk verzocht.

Mahler is vooral ook als componist bekend geworden door het ijveren van Willem Mengelberg en Bruno Walter. Deze dirigenten hebben zijn werken veel uitgevoerd. Zijn orkestratietalenten waren heel groot en hij vroeg voor de uitvoering van zijn werken vaak heel grote orkesten. Hij schreef 10 Symphoniën, liederen, een sprookjes-opera en kamermuziek.

Een heel enkele keer zijn er op Aruba wel eens opnamen te koop van zijn muziek. Het Arubaans Orkest is echter nog veel te jong en veel te klein om zijn muziek te spelen. Mocht je thuis een opname van zijn symphonieën hebben, let dan eens op de geweldige klankenrijkdom, die door dat orkest wordt voortgebracht. Nee, luister dan eerst liever eens naar zijn prachtige liederen. Daarin was Mahler werkelijk heel groot.

J.S.

PRIJSVRAAG

In Cultura van Augustus is een prijsvraag opgenomen, waarbij echter de eigenlijke vraag is weggevallen. Die vraag luidt: Wie was deze man, en wanneer regeerde hij?

De oplossing kan worden ingezonden tot 15 September.

En dan volgt hier de nieuwe vraag, waarvoor eveneens drie boeken worden uitgeloofd.

Hij was Landsadvocaat van Holland en West-Friesland. Een Godsdienstig geschil tussen Remonstranten en Contra-Remonstranten groeide uit tot een staatkundig twistpunt, en dit werd hem noodlottig.

Door een bijzondere rechtbank werd hij ter dood vervoordeeld. Het staatshoofd zou hem zeker gratie hebben verleend als hij er om had gevraagd. Hij werd op het Binnenhof in Den Haag onthoofd op 13 Mei 1619. Vondel wijdde een gedicht aan deze gebeurtenis, die door velen werd betreurd.

Wie was deze man, en hoe heette het gedicht?

Oplossingen voor 15 September aan P.O. Box 216, San Nicolas.

---

met haar voort; en zo reisde Duimelijntje in vreemde landen.

Een aardig wit vlindertje vloog aldoor om haar heen, en ging eindelijk op het blad zitten, want hij vond Duimelijntje zo lief; en zij had ook schik, want nu konden de kikvorsen niet bij haar komen en het was overal zo mooi waar zij zeilde; de zon scheen op het water; het was als glinsterend goud. Zij nam haar ceintuur en bond het ene eind om het vlindertje, het an-

Vervolg laatste bladzijde

Via Radio Kelkboom-Oranjestad

LOSSE OPMERKINGEN BIJ ONS RADIO-PROGRAMMA.

Op Donderdag 1 September brengen wij U na de Letterkundige Rubriek een programma van klassieke muziek van Schubert, Brahms, Beethoven en Von Weber.

Van Schubert hoort U de ouverture Rosamunde. Eigenlijk is dit niet de echte Rosamunde-ouverture. De muziek die U hoort is in 1820 gecomponeerd voor een melodrama "De Toverharp". Wij kennen deze muziek echter nu als de ouverture "Rosamunde". Van Brahms hoort U de Akademische Festouvertüre.

C. M. von Weber

Dit is een soort fantasie op bekende studentenliederen en het werk eindigt met de melodie: Gaudeamus igitur. Van Beethoven volgt dan de ouverture "Egmont". B. schreef voor Goethe's historisch drama de muziek. Wie Egmont was, behoef ik U natuurlijk niet te vertellen. En als er dan nog tijd is, klinkt tot besluit van Von Weber: Aufforderung zum Tanz. Oorspronkelijk was dit een pianocompositie. Berlioz heeft er echter in 1841 een arrangement voor Orkest van gemaakt. De prachtige melodieën zijn overbekend.

6 September is het weer de beurt van de Volksuniversiteit Aruba en

Franz Schubert

zoals gebruikelijk volgt er die avond lichte muziek. Maar ook hiervoor hebben wij geput bij de grootmeesters uit de muziekgeschiedenis. U hoort ouvertures van Mozart en Bizet, van Suppé en van Wagner. Misschien is het U soms wat zwaar op de maag, maar moeten we niet alles leren eten?

Donderdag 8 September is ons uur gereserveerd voor Mozart. Van hem hoort U de bekende Jupitersymponie, het concert voor fagot en orkest en een vioolsonate. U weet waarschijnlijk wel, dat er mensen zijn die beweren, dat er na Bach nooit meer muziek geschreven is. Als U deze avond echter met aandacht luistert, ben ik er zeker van dat U het met die mensen helemaal niet eens bent. En U heeft nog gelijk ook!

De 13de September beginnen we dan met de uitzending van Rossini's opera: "De Barbier van Sevilla". Aanvankelijk heette deze opera "Almaviva o sia l'Inutile Precauzione." Het is een komische opera gebaseerd op het libretto van Beaumarchais. We vinden er dezelfde personen in terug, die in Mozart's "Figaro's Hochzeit" een rol spelen. U zult er met veel genoegen naar luisteren en dat heus alleen niet om die prachtige aria: Largo al factotum della città. Omdat het nogal even duurt voor graaf Almaviva zijn Rosine trouwt volgen we deze opera op 22 en 29 September, maar dan is de zaak ook in kannen en kruiken.

Donderdag 15 September volgt een zeer prettige en leerzame luisterwedstrijd op muzikaal terrein. U mag raden naar muziek, naar instrumenten, naar de maatsoort van gespeelde muziek, naar componisten, enz. En als U dan goed geluisterd en goed geraden heeft, kunt U nog een mooie longplay winnen, want voor deze avond hebben we een drietal platenbonnen klaargelegd.

Dinsdag 20 September is de Volksuniversiteit weer bij U present en daarna klinkt in Uw huiskamer de operette: De Graaf van Lu-

Franz Léhar

xemburg" van Franz Léhar. Een week later, de 27ste, hoort U na de Volksuniversiteit Aruba muziek uit Hongarije, Zwitserland en Oostenrijk. Mocht U zich dus niet thuisvoelen op de Hongaarse poesta's, dan is er altijd nog gelegenheid Edelweiss te gaan plukken op de Alpen of te wachten tot U de vertrouwde klanken uit Wenen hoort. Er is in elk geval keuze genoeg. En dat is hoofdzaak.

Zo zijn we er dan weer luisteraars. Wij hebben ons best gedaan het U zo goed mogelijk naar de zin te maken. Bent U het niet altijd eens met onze programma's, dan is dat voor U minder prettig, voor ons echter is dat het bewijs, dat U met belangstelling ons pogen volgt. En nietwaar, al doende leert men.

S.

Verlicht Uw huis helder. Het is niet duur

Hieronder volgt een kostenvergelijking voor een gezin van 5 personen, dat de avond gezellig thuis doorbrengt. Deze familie meent terecht dat de kosten voor een goede verlichting zeer zeker gewettigd zijn in vergelijking met de 8 maal zo hoge kosten voor de bescheiden geneugten van deze avond.

ALGEMENE KOSTEN:

5 koppen koffie	f. 0.40	
5 soft drinks	f. 0.55	
10 sigaretten	f. 0.25	f. 1.20

VERLICHTING:

1 tafellamp	100 W.	
1 schemerlamp	40 W.	
1 leeslamp	60 W.	
	200 W., gedurende 5 uren	f. 0.15

CHINA'S TONEEL-, KUNST- EN MASSAMUZIEK. KORT HISTORISCH BEELD

De Chinese toneelmuziek is fel, in rhythmische dynamiek zowel als in geluid. Schelle bekkens en penetrante tromklanken scanderen handeling en tekst op het toneel. Een nasale hobo en een fluit zingen de interludia en somtijds hoort men tweesnarige violen, banjo- en luitsoorten, tegenwoordig ook versterkt met Westerse violen en een zoetgevooisde tegenhanger van de Chinese hobo: de saxofoon. Dit alles geeft een melodisch samenspel, meer in registers dan als een organisch orkest, want de melodie wordt door allen vrijwel éénstemig voogedragen, zij het in meerdere octaven. In de rhythme-sectie daarentegen vormen de trommen, gongs en bekkens een machtig apparaat, een muzikaal-dramatisch orkest, dat men zijn kleine personeelsbezetting, twee of drie man sterk, niet aanhoort. Zij kunnen zowel zelfstandig-rhytmisch als melodiebegeleidend opereren en zijn de hoofdzakelijke veroorzakers van de meeslepend-rhytmische dramatiek ten tonele. Deze muziek is onscheidbaar van het klassieke Chinese toneel.

Reeds Confucius getuigde van de bijzondere luidheid van het Chinese rhythmische instrumentarium. Het is een product van een cultuur, die in den beginne in het geluid een krachtig middel zag tot geestenafweer of ter bescherming van de gewone man tegen de verschroeiend heilige straling, die uitgaat van zeer hoog geplaatsten en goden. Het toneelspel was een culminatie van sacrale krachten, zo niet van komische symboliek, en het behoefde, naar oude begrippen, zulk een naar binnen en buiten beschermd pantser van het meest felle en werkzame geluid ontegenzeggelijk, vooral op de oorspronkelijk magisch zeer geladen hoogtepunten van de handeling.

In dat geluid is echter niet alleen het magische en kosmisch-ceremonieel afwerende te zoeken. Nee, het is ook zelfdrager van kosmische activiteit. En daaruit vloeide langs de weg van eeuwen de onverbreekbare band met toneelspel voort, óók in het profane, totdat een expressiviteit bereikt werd, die verre uitgaat boven sfeertekening en klankschildering alléén; een expressiviteit, die norm is bij Chinese toneelmuziek en die thans in Europa sporadisch hier en daar in werken van avant-garde componisten als laatste snufje en begerenswaardig wordt nagestreefd, zonder dat men overigens aan Chinese invloed hoeft te denken. Nu Europa hiervoor leert openstaan is het van de genii der cultuurhistorie goed gezien om juist nu, gelijk geschied is, een toneelgroep uit Peking, centrum dezer kunst, naar Europa af te vaardigen; die groep vierde er dan ook verbluffende triomfen.

De Chinese muziekgeschiedenis toont een merkwaardige reeks van op Europa vooruitlopende wetenschappelijke vondsten. Als gevolg van de coördinatie der antieke Chinese wetenschappen werd reeds enige eeuwen voor Christus de logische constructie van de toonschaal 'n feit, waarbij men uitging van de symboliek der getallen, terwijl de heilige norm voor de grondtoon tevens die voor maten en gewichten was.

Het bureau voor muziekzaken was dan ook een onderdeel van het Staatsorgaan voor maten en gewichten! Reeds ligt de theorie van de ontwikkeling der toontrappen uit de opeenvolging van kwinten, vast in een legende. Pas dán komt Pythagoras voor Europa óók langs de weg van getallenmystiek en kwintencirkel tot de z.g. natuurlijke toonschaal. In China ging men uit van maten van bamboe-fluiten. In Europa zocht men het in snaarverdeling. Dat betekende dat de bouwsteen voor beide theorieën een licht verschillende kwint was.

De theoretisch zuivere kwint wijkt weer in later eeuwen in beide gevallen voor de practische eisen van de muzikale techniek. Men kwam tot de z.g. tempering, waarbij de zuivere kwinten een lichte afwijking kregen om een gaver en rijker totaalvorm van een complex van toonladders te krijgen. Dit bereikte Prins Ju Tray-yu een eeuw voor Werckmeister en Bach, en hij gaat nu uit van snaardeling voor bepaling van de kwint.

De Chinese muziek kent pentatoniek, melodieën op vijftonige ladders. Men paste sinds de oudheid steeds meer schaalvormen en transponeer-mogelijkheden toe, alles in verband met de eisen van de toonsymboliek in het ritueel. Er ontstond in verband hiermee al vroeg een 7-tonig, dan een 12-tonig stelsel, later - maar dat was alleen theoretisch belangrijk - zelfs uitgebreid tot

360 tonen! Omstreeks 1300 blijkt de ook in Europa thans meest gebruikelijke diatonische majeur-schaal uit dit alles te zijn uitgekristalliseerd als voornaamste drager der Chinese melodiekunst. China's muziekhistorie dankt deze gehele ontwikkeling goeddeels aan de rituele praetijk, zoals in Europa aanvankelijk de Kerkmuziek evenzeer practisch en theoretisch vormgevend was. Ook de grondvorm der meerstemmigheid heeft China reeds vroeg gekend, hoewel later dan Europa, dat er in de 7e eeuw al mee bezig is. Het is het organum, bestaande uit het samengaan van gelijke meodieën in parallelle kwarten. Dit was in China rituele symboliek. Men kende voorts reeds gedrukte muziek in de elfde eeuw.

Echter raakte rond 900 de rijke Chinese rituele muziek danig in verval, temidden van strijd en overheersing. De volgende eeuwen tonen wel weer opbloei, maar ook veel muzikale verwarring en cultureel ongelijke hoogten. Zoals enerzijds de Europese, anderzijds de Javaans - Balische muziek zich, dank zij voortschrijdende meerstemmigheid en harmonische structuur, ontwikkelden, zó ontwikkelde de Chinese zich niet. Men hield nu verder vast aan eenstemmigheid als regel en aan begrensde, maar voorbeeldige normen. Dat neemt niet weg, dat er toch een verdieping, een raffinement opbloeide, die vooral in de beperkte kring van musicerende litteratoren en huns gelijken, een ongeëvenaard hoogtepunt bereikte. Hun "k'in" - of citherspel, klassiek in oorsprong, is vooral nog in de negentiende eeuw, een zéér verfijnde kunst met impressionistische inslag.

De moderne Chinese volkszang, het community - singing, ontstond eerst na 1930. Dan spreidt het zich, mèt zijn Europese stemvorming, als een olievlek over China.

Bernard Ijzerdraat.

Negende Golf

Vervolg

In het bezit van een schier grenzeloze routine heeft Ehrenburg een verhaal stukje voor beetje, in elkaar gelegd, waarvan de portee hierin bestaat dat de wereld moet geloven dat alle Russen bezield zijn van een bovenmenselijke vredeswil en dat het Russische volk niets liever zou willen dan alleen maar dat immense land vruchtbaar maken, opdat de bevolking van de grote rijken die de Sovjetunie omvat, in eendracht, voorspoed en onderlinge liefde met elkander en alle andere volken op de wereld zou kunnen leven. Dat er in Amerika mensen zijn die, als door de duivel bezeten geen andere bedoeling hebben dan Rusland vernietigen door een oorlog die nog verschrikkelijker moet zijn dan de vorige en dat alles met geen ander doel dan nóg rijker, nóg machtiger en nóg egoïstischer te worden.

Neen, het klinkt te mooi. Afgezien van de historische juistheid van deze beweringen, moet men ten overstaan van deze roman concluderen dat in dit werk, zelfs opgevat als een min of meer boosaardig sprookje, de schrijver zijn doel heeft voorbijgestreefd. Al is een boek nog zo groot - neem Tolstoi's "Oorlog en Vrede" bijvoorbeeld - indien de mens zoals hij reilt en zeilt, liefheeft en aan politiek doet, de hoofdpersoon is, dan mag men geen genoegen nemen met de psychologie van een éérncentsprent. Dan zijn kleine uitstekend geobserveerde instantaneetjes als bijvoorbeeld de liefde tussen René en Yvonne of sensationele schetsen als die waarin de onzalige neiging van Mary Low voor de neger David met zijn argeloze lieftallige neger - bruid dramatisch wordt weergegeven, niet voldoende. Het aan-de-kaak-stellen wordt hier al te vaak alleen maar schelden; het goedkeuren, ophemelen. Een staking van mijnwerkers met een heldin en vele helden heeft Zola reeds boeiender beschreven met veel meer sfeer en veel meer hart.

Men zou zelfs geneigd zijn te willen zeggen: stel, dat alles wat er in dit boek verteld werd waar was, dan nog heeft Ehrenburg gefaald als kunstenaar. Want hebben de dames Wolff en Deken niet reeds gezegd dat de grote opgave was van romanschrijvers om "het ware waarschijnlijk te maken"? Alleen al op grond van deze maxime moet men tot de conclusie komen dat Ehrenburg geen roman, maar een pamflet heeft geschreven. En een pamflet van duizend bladzijden veroordeelt zichzelf doordat de vorm niet adequaat is aan de inhoud.

De trilogie is nu beëindigd. Na de "Val van Parijs", na "Storm" heeft de 'Negende Golf' niets nieuws gebracht. Ook uit dit boek heeft men kunnen gewaarworden hoe een groot schrijftalent zichzelf heeft gedwongen in een door hem zelf gekozen keurslijf. Het zit hem kennelijk zo nauw, dat het hem de adem tot kunstvol vertellen

heeft afgesneden; zijn vurige, hartstochtelijke bloed van kunstenaar heeft doen stollen en Ehrenburg's schrijvershart een zwakte, heeft bezorgd zo slopend dat het zeer de vraag is of de patiënt er ooit nog bovenop zal komen. Maar ja, zolang er leven is, is er hoop.

J.W. Hofstra

PLEIDOOI VOOR DE BLOKFLUIT

Toen ik een kleine jongen van zeven was kreeg ik van mijn vader een blokfuit. In tegenstelling tot de meeste vaders had mijn vader waarschijnlijk geen bezwaar tegen herrie om zich heen, want reeds eerder had hij mij een trommel en een mondharmonica cadeau gedaan.

De eerste tijd gebruikte ik vanzelfsprekend de blokfluit zoals ik de trommel en de mondharmonica had aangewend: als een middel om zoveel mogelijk lawaai te produceren. Ik zette het ding aan mijn mond, blies met alle kracht en bracht hoge schrille tonen voort, die tot ver in de omtrek waren te horen. En dat was voor mij een uitermate boeiende bezigheid waarmee ik uren bezig kon zijn.

Ik zelf was overigens de enige in huis, die genoot van deze "muzikale" activiteiten en toen er na vele weken geen tekening begon te komen in mijn fluitspel, stelde mijn vader, onder de druk van de overige familieleden, mij op een dag de vraag: "Heb je nooit geprobeerd om eens een mooi liedje op je fluit te spelen, of wil je bewerkstelligen dat alle huisgenoten stapelgek worden van dat eeuwig durende gepiep?"

"Een liedje"? vroeg ik verbijsterd. Want ik was nog nooit op het idee gekomen dat je liedjes kon spelen op een blokfluit. Na langdurige training had ik wel op mijn mondharmonica liedjes als "Sarie Marijs" en "Merck toch hoe sterck" leren spelen, maar een blokfluit was in mijn kinderlijke onnozelheid niet meer dan een speelgoedje waarmee je bijzonder veel lawaai kunt maken. Ik had wel begrepen, dat het mogelijk was om verschillende tonen uit een fluit te halen als je je vingers op een bepaalde manier op de gaatjes zetten, maar onveranderlijk hadden al die tonen verschrikkelijk vals geklonken. Zo vals, dat ik in de mening was gaan verkeren, dat die valsheid juist de bijzondere charme van de blokfluit was.

Maar nadat mijn vader, in wie ik altijd een onbegrensd vertrouwen heb gehad, mij had verteld, dat het toch heus mogelijk was om een echt liedje op een blokfluit te spelen, begon ik dit instrument met andere ogen te bekijken. Toch duurde het nog een hele tijd voordat ik er in slaagde de eerste zuivere toon aan het instrument te onlokken. Doch tenslotte kwam ik er toch achter dat dit inderdaad mogelijk was, als ik ten minste mijn vingers zo op de gaatjes plaatste, dat die gaten ook inderdaad goed bedekt waren.

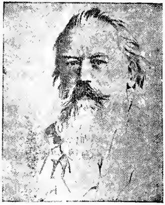
Daarna werd het eenvoudiger. Nu ik wist hoe ik mijn fluit moest bespelen, leerde ik binnen niet al te lange tijd om de liedjes, die ik reeds op de mondharmonica kon spelen, ook op de blokfluit te spelen.

"Die jongen", zei mijn vader wanner er mensen op bezoek kwamen, "die jongen is heel muzikaal. Op zo een klein fluitje kan hij bijna alle liedjes spelen". En soms liet hij mij mijn fluit halen om mij zijn woorden te laten staven. Bijzonder trots en met mij zelf ingenomen draaide ik dan mijn hele repertoire af.

Op den duur echter ging het mij vervelen. Dat kwam omdat er steeds iets aan mijn spel ontbrak. Voor de liedjes die ik werkelijk graag zou willen spelen, was de omvang van het instrument niet groot genoeg en bovendien wist ik niet hoe ik de halve tonen moest maken. Ik beleefde toch nog meer plezier aan mijn mondharmonica en ten slotte bleef de fluit in een hoekje liggen. Ik vergat hem.

Toen kwam op een dag mijn vader thuis met een viool onder zijn arm. Een kleine driekwart viool, die hij had gekocht om mij les te laten geven. Dat was nog eens wat. Een viool, een echt instrument. En ijverig ging ik de lessen volgen en maakte inderdaad goede vorderingen.

Hoe het kwam weet ik niet, maar op een Zondag greep ik weer eens naar de blokfluit. Het was inmiddels jaren nadat ik hem van mijn vader kreeg. Ik probeerde of ik nog dezelfde liedjes als vroeger op de fluit kon spelen. Dat lukte inderdaad, maar veel bevrediging schonk het mij niet. Ik was met mijn vioolstudies inmiddels al zover gekomen, dat ik aan het vioolspel een werkelijk muzikaal genoegen beleefde en ik was dan ook van mening, dat de blokfluit een stuk kinderspeelgoed is: je kunt er niet veel mee beginnen, een paar liedjes er op spelen en die tot in het oneindige herhalen, maar verder, zo redeneerde ik was een blokfluit waardeloos.

Joh. Brahms

OOK U BENT WELKOM

BIJ HET ARUBAANS

SYMPHONIE ORKEST.

RADIO-PROGRAMMA VOOR SEPTEMBER 1955

Donderdag	1 September:	Letterkundige Rubriek. Muziek van Schubert, Brahms, Beethoven en von Weber.
Dinsdag	6 September:	Volksuniversiteit. Licht Klassieke Muziek. Ouvertures van Mozart, Bizet, Suppé en Wagner.
Donderdag	8 September:	Werken van Mozart. Jupiter-Symphonie; Concert voor Fagot en Orkest en Vioolsonate No. 8.
Dinsdag	13 September:	Opera De Barbier van Sevilla van Rossini.
Donderdag	15 September:	Muzikale Luisterwedstrijd.
Dinsdag	20 September:	Volksuniversiteit Aruba. Operette: De Graaf van Luxemburg van Frans Léhar.
Donderdag	22 September:	Letterkundige Rubriek. Vervolg: De Barbier van Sevilla. (opera)
Dinsdag	27 September:	Volksuniversiteit Aruba. Zigeunermuziek, Edelweiss uit Zwitserland en Wiener (muzikale) Schintzel.
Donderdag	29 September:	Laatste deel: De Barbier van Sevilla van Rossini.

Over RADIO KELKBOOM, Oranjestad-Aruba.

Werkelijk goede muziek er op maken is uitgesloten.

Maar ik vergiste mij. Ik vergiste mij schromelijk. Ik maakte dezelfde vergissing die de meeste mensen jarenlang ten opzichte van de blokfluit gemaakt hebben.

Het eerste bezwaar dat men tegen de blokfluit pleegt aan te voeren is, dat het niet mogelijk zou zijn er een zuivere toon mee voort te brengen. In deze gedachte ligt de voornaamste oorzaak van het misverstand. De blokfluit is een eenvoudig instrument en men is al spoedig in staat (veel eerder, dan bij welk ander muziekinstrument ook) er een werkelijk muzikaal genoegen aan te beleven. Maar dat gaat niet vanzelf. Het is nodig om te studeren onder deskundige leiding. Als iemand zonder les te nemen een ander instrument gaat bespelen, zal hij er gewoonlijk ook niet veel van terecht brengen. Het ligt nooit aan het instrument, maar aan wat de bespeler er mee doet. De blokfluit is jarenlang in discrediet geweest. In de baroktijd nam het instrument echter een eigen, en lang niet onbelangrijke plaats in. Bach heeft hem gebruikt (de Matthaeus Passion, de Brandenburgse concerten) en alle andere componisten uit die periode.

Nu heb ik het tot dusver steeds over blokfluiten in het algemeen gehad, maar het is goed erop te wijzen dat er drie soorten blokfluiten zijn. De sopraan, de alt en de basfluit. De meeste mensen kennen alleen de sopraanfluit. De alt en de basfluit zijn groter en ik zelf vind de klank van deze laatste iets mooier.

Juist voor dilettanten, in gezinnen waar men veel van muziek houdt, zou het goed zijn, eens aandacht te schenken aan die zo lang verwaardoosde blokfluit. Er is veel en prachtige muziek voor gecomponeerd, en zij die zich met liefde aan het instrument wijden, zullen door de resultaten ruimschoots voor hun moeite beloond worden. Op het ogenblik is de belangstelling voor het instrument sterk groeiende. Er zijn enkele zeer vooraanstaande musici, die zich aan dit instrument hebben gewijd en het propageren zoveel als in hun vermogen ligt. Er worden schoolconcerten gegeven en regelmatig zijn er radio-concerten waarin de blokfluit een belangrijke of de voornaamste rol speelt.

Eén getal: de verkoop van blokfluiten is in Nederland de laatste jaren gestegen tot 30.000 per jaar. Het is te hopen dat de kinderen, en misschien ook de volwassenen bij wie deze fluiten terecht gekomen zijn, er een beter gebruik van zullen maken dan ik zelf gedaan heb destijds.

J. Arends.

DUIMELIJNTJE.

dere eind maakte ze vast aan het blad. Dat ging toen veel gauwer voort, en zij ook, omdat zij op het blad stond. Daar kwam een grote meikever aanvliegen: toen hij haar zag pakte hij haar ineens beet om haar slank middeltje en vloog met haar weg in een boom. Maar het groene blad dreef de beek af en de vlinder vloog mee, want hij was aan het blad vastgebonden en kon niet meer los.

Ach, wat was dat arme Duimelijntje angstig toen de meikever met haar in de boom vloog, maar ze was toch het meest bedroefd om dat arme vlindertje dat ze aan het blad gebonden had; als het niet los kon komen, zou het doodhongeren. Maar daar gaf de meikever nu niets om. Hij ging met haar op het grootste groene blad van de boom zitten en gaf haar te eten van het zoete in de bloemen, en zei dat zij zo allerliefst was, al leek ze ook niets op een meikever. En alle meikevers uit de boom kwamen een visite maken, ze keken erg naar Duimelijntje, en de meikeverjuffjes trokken kun voelhorens op en zeiden: "Maar twee benen, dat staat toch lelijk!" "Ze heeft geen voelhorens ook." "En wat een dun middel heeft ze, ze lijkt wel een mens. O, foei, wat is ze lelijk!" zeiden eindelijk al de meikeverinnetjes; en Duimelijntje was toch zo lief. Dat had de meikever die haar meenam ook gevonden. Maar toen ze allemaal zeiden, dat ze lelijk was, begon hij het eindelijk ook te geloven en wilde haar niet meer hebben. Ze kon gaan waarheen ze wou. Ze vlogen met haar naar beneden en zetten haar op een madeliefje. En daar zat ze te huilen, omdat ze zo lelijk was, dat de meikevers haar niet wilden hebben; en ze was toch het allermooiste, wat men zich maar denken kon, zo fijn en zo licht als het mooiste rozenblad.